

N-

Vår saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Ole Kristian Lundereng	17 /9566/999/// oppgis ved alle henv.		23.05.2019

Referat fra fellesmøte 14.mai 2019

PROGRAM:

Kl. 17.30 Enkel servering
Kl. 18.00 Tema: Funksjonsnedsettelse og seksualitet. Innledninger v/
- Marianne Knudsen (1. nestleder i Norges Handikapforbund for Ungdom)
- Bernt Barstad (spesialvernepleier ved habiliteringstjenesten for voksne v/ St.Olavs)
Kl. 19.00 Svar på innmeldte spørsmål
Kl. 20.30 Slutt

STED:

Bystyresalen i rådhuset (3 etg.) kl. 17.30 – 20.30

PÅMELDTE DELTAKERE:

1 Trude Hveding	Astma og allergiforbundet, Sør Trøndelag storlag
2 Runa Fostad	Bipolarforeningen avd. Trøndelag
3 Britt Furu	Byplankontoret
4 Kåre Georgsen	Bystyresekretariatet
5 Tove Sivertsen	Enhetslede, enhet for ergoterpitjenesten
6 Tone Marie Bratseth	FFO Trøndelag
7 Marit Arstad Schiefloe	Hjernesvulsforeningen Midt-Norge
8 Carola Peckolt	Hørselshemmedes Landsforbund Trondheim
9 Ragnhild Hauan	Hørselshemmedes Landsforbund Trondheim
10 Marte Løvik	KFU (leder)
11 Børre Lien	KFU
12 Knut Otto Pettersen	KFU og Afasiforeningen
13 Britt Elin Strand	KFU og Autismeforeninga
14 Liv Marit Løkken	KFU og LHL
15 John Jacobsen	KFU og Mental helse Trondheim
16 Håvard Ravn Ottesen	KFU (nestleder) og NHF
17 Gry M. Lundhaug Johnsen	KFU og Norges Blindeforbund

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Bystyresekretariatet
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Munkegata 1

Telefon:
+47 95330000

Telefaks:
+47 72547684

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: bystyret.postmottak@trondheim.kommune.no

Internettadresse: www.trondheim.kommune.no/bystyret/

18 Lillian H. Waaden	Klæbu revmatikerforening
19 Einar Fiske	LHL Heimdal/Saupstad
20 Torbjørn Krogstad	LNF Trøndelag
21 Andre Krogstad	LNF Trøndelag
22 Reidar Sandnes	LUPE
23 Terje Wiken	Mental helse Trondheim
24 May Britt Schjørlien	Mental helse Trondheim
25 Dag Øivind Antonsen	Mental helse Trondheim
26 Eli Kvernes	NFU Trøndelag
27 Jarle Brattgjerd	NFU Trøndelag
28 NN	NFU Trøndelag
29 NN	NFU Trøndelag
30 Daniela Hermansen	NHFU Trøndelag
31 Assistent til Daniela Hermansen	NHFU Trøndelag
32 Ida Sødahl Utne	Norges Blindeforbund
33 Ledsager for Sødahl Utne	Norges Blindeforbund
34 Anna Eggen Skarbøvik	Norges Blindeforbunds Ungdom region Midt-Norge
35 Marianne Knudsen	Norges Handikapforbund for Ungdom
36 Karl-Egil Elstad	Norges Handikapforbund Trondheim
37 Kristin Kvaal	Norges Handikapforbund Trondheim
38 Brit Furu	Rådmannen fagstab, byutvikling
39 Eirik Roos	Rådmannens fagstab, helse og velferd
40 Rune Kjenstad	Rådmannens fagstab, Kultur og næring
41 Ingvild Dahl	Rådmannens fagstab, oppvekst og utdanning
42 Annbjørg Horgar	Trondheim Døveforening
43 Elin Venås	Trondheim Døveforening
44 Torbjørn Modig	Trondheim Parkinson Forening

INNSENDE SPØRSMÅL:

Spørsmål 1: Byutviklingsområdet

Spørsmål 2-4: Busstilbudet

Spørsmål 5-9: Helse/velferdsområdet

1. Norsk Forbund for Utviklingshemmede Trondheim: Tilgjengelighet i midtbyen.

For å gjere midtbyen tilgjengeleg for alle byens innbyggjarar, er det behov for eit handikaptalett som mogleggjer skift av bleier for store born og unge vaksne som treng å ligge på ein benk for å utføre skift. I dag er det kun tilgjengelege stellbord for born opp til 2-3 år, og ellers er alle handikaptalett tilpassa brukarar som evnar å nytte seg av eit toalett. Med veldig enkle midler vil ein slik gjere midtbyen mykje meir tilgjengeleg for ei gruppe innbyggjarar som elles vil kvi seg for å nytte byen og kulturtilboda der.

Kommentar: Disse stallebordene for vaksne er blitt mer vanlig nå enn før, og det finnes flere gode løsninger. De har bl.a slike på Kolstad Arena og Værnes Lufthavn, men vi er ikke kjent med at det er noen i Midtbyen.

Svar gitt av Thomas Eidsmo (kommunalteknikk):

Trondheim kommune har inngått en avtale om reklamefinansierte bymøbler som omfatter bysykler, leskur og seks gatetoaletter. Avtalen innebærer at leverandøren Clear Channel Norway (CCN) investerer i bysykler, leskur og gatetoaletter mot at de får et visst kontraktsfestet antall reklameflater i byen i forbindelse med bymøblene. I tillegg skal CCN drifte og vedlikeholde bymøblene fram til 2032.

De seks gatetoalettene som inngår i kontrakten med CCN har ikke stellebord for voksne. Vedtatte budsjett inneholder ikke noen post for å etablere ytterligere toaletter, eventuelt med stellebord for voksne i Midtbyen. Dersom det skal bygges flere toaletter og eventuelt med stellebord for voksne, så må dette vedtas politisk og det må legges inn i budsjettet.

2. LHL Heimdal/Saupstad: Ny rutestruktur.

Teller vi opp antall effektive arbeidsdager fram start av ny rutestruktur (3. august) blir ikke det så mange når fridager i mai, feriestart i juni og full ferie i juli trekkes fra. Det begynner å haste med konkretisering og bekjentgjøring av informasjonstiltak og planer. Dette vil være særlig aktuelt for personer med nedsatt funksjonsevne, hvor mange har behov for litt ekstra tid til omstilling til ny reisemåte.

Det er behov for å bli informert om tiltak, når og hvor skal disse finne sted og gjerne noe om hvordan tiltakene blir tilgjengelige for målgruppa. Informasjonen må gjerne ta utgangspunkt i framlegg fra AtB (Yvonne Larsen og Trine Aaen) i fellesmøte KFU 23. oktober 2018. Informasjonen ble gitt på grunnlag av spørsmål fra LHL Saupstad/Heimdal.

Metrobussene har fått stor oppmerksomhet. Dekning i media har i stor grad vært negativ og har nok medført en skepsis som for mange kan gjøre overgangen mer vanskelig enn det kan vise seg å være grunnlag for. De nye bydels-bussene (over 200?) har mange ikke hørt om. Disse bussenes funksjon i den nye rutestrukturen og hvordan det vil være å bruke disse for passasjerer med ulik funksjonsevne, bør få oppmerksomhet i tiden fram til august.

AtB svarte. Svarene er ikke mottatt skriftlig.

3. FFO Trøndelag: Opplegg med hentebuss.

Viser til utdrag fra mail 20.12.18 fra Trondheim kommune, saksbehandler Rita Ottervik, svar på henvendelse til fylkesordfører og ordfører i Trondheim om igangsetting av et opplegg med hentebuss tilsvarende som prøves ut i Oslo:

«Det er også avholdt et møte mellom Trondheim kommune, fylkeskommunen og Atb der behovet for tilpasninger til den nye rutestrukturen ble diskutert. Som en følge av dette vil det bli lagt fram en oversikt over hvilke områder som bør gis en tilleggsvurdering ved et evt. endret rutetilbud. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne følger disse sakene tett opp, slik at vi skal få til et best mulig resultat.»

AtB svarte. Svarene er ikke mottatt skriftlig.

4. FFO Trondheim: Mulig bortfall av bussreisende med redusert funksjonalitet.

Overgangen til ny rutestruktur fra 3. august i Trondheim, Klæbu og Malvik vil gi bussreisende med redusert funksjonalitet og våre eldste reisende økte utfordringer. For mange vil økt avstand til holdeplass og flere av- og på stigninger være mest problematisk. Negativ omtale av Metro bussene i media og negative rykter kan ha bidratt til at mange har blitt unødvendig skeptiske til å bruke bussen. Ut fra dette er det realistisk at noen i gruppen nevnt ovenfor vil slutte å bruke bussen.

Hva vil AtB gjøre for å identifisere og kort tid etter oppstart klarlegge hvor mange som har sluttet å bruke bussen? Dette vil for den enkelte vanskelig gjøre sosial omgang og bidra til isolasjon.

Omfattende informasjons tiltak og at AtB har personale som veileder på holdeplassene i start fasen er viktig, men neppe tilstrekkelig. Tiltak for å vinne tilbake bussreisende med redusert funksjonalitet bør iverksettes snarest mulig etter oppstart. Lang tid uten bruk av bussen vil gjøre oppgaven ekstra vanskelig. Vi regner med at funksjonshemmedes organisasjoner vil kunne bidra vesentlig til å identifisere problemene og utvikle løsninger.

AtB svarte. Svarene er ikke mottatt skriftlig.

5. Norsk Forbund for Utviklingshemmede Trondheim: Overvekt og fedme.

Overvekt og fedme er et stort helseproblem blant personer med utviklingshemming. Flere personer i denne gruppen spiser for mye og er for lite i aktivitet. Flytting til egen bolig har vist seg å by på særlig mange helseutfordringer. Mange får for lite hjelp med matinnkjøp og matlaging. De får derfor en rekke helseproblemer. I tillegg virker også andre forhold uheldig inn på situasjonen: Downs syndrom gir lettere stor overvekt fordi de som er rammet er slappe i muskulaturen fra fødselen av og dermed har et lavere energibehov. Dessuten synes enkelte i støtteapparatet synd på brukerne og legger til rette for at de i alle fall skal få kose seg ekstra med mat. Noen beboere kjeder seg og tyr til trøstespising.

I Sverige og Danmark har myndighetene utformet forebyggende strategier for utviklingshemmedes ernæring og fysiske aktiviteter. I Norge har det skjedd lite for denne gruppen på politisk overordnet nivå. Det er et etisk problem at fagmiljøene sitter med kunnskap som ikke blir fulgt opp i kommunene.

Hvilke tiltak planlegger Trondheim kommune å sette i verk for å motvirke denne uheldige utviklingen?

Svar gitt av Asbjørn Strømmen, rådmannens fagstab:

I strategiplanen vil vi henvise til helsedirektoratets kostråd.

I handlingsdelen i strategiplanen vil vi ta inn følgende:

- *Vi vil ta inn kosthold, matlaging, ernæring og aktivitet/fedme i boa-skolen som eget tema. Dette gjelder både for ansatte, men også eget kurs for tjenestemottakere i boa. Her vil vi hente inspirasjon fra Bergens ernæringsstrategi som har drevet "Frisklivskurs" for tjenesteytere siden 2013 og "Livsstilskurs" for tjenestemottakere siden 2014.*
- *Vi vil etterspørre og eventuelt stimulere til at noen ansatte får kompetanse innen fagene og påtar seg et ansvar til å lære opp andre gjennom Boa-skole.*
- *Vi vil innhente erfaringer for hvordan man driver kokkekurs og sørger for at kompetansen blir vedlikeholdt, i andre kommuner.*

6. Mental helse Trondheim: Problemer hele tiden eller bare en kort periode ?

Mental Helse Trondheim har gjennom sin arena for brukermedvirkning fått tilbakemeldinger fra pasienter og tidligere pasienter om den oppfølgingen de får etter at de er utskrevet fra institusjoner. Mange mennesker som har eller har hatt kontakt med psykiatritjenester fra kommune og stat har lite nettverk. Kombinert med at de i en periode av livet har stort behov for å snakke med noen som bryr seg om dem og ser deres verdighet, gjør at de har hatt veldig stort utbytte av å benytte seg av lav terskel samvær/samtale alle tider på døgnet.

Det finnes telefontjenester som kan betraktes som nødhjelp, og det er veldig viktig med et slikt tilbud. Men mennesker som sliter med tanker og/eller opplevelser som har «satt seg» ønsker ikke å være i krisesituasjoner for å få hjelp og støtte. Våre informanter snakker om muligheten til å ta kontakt med og oppsøke mennesker som kan hjelpe de over de vanskelige stundene som de vet kommer. De trenger noen som er sammen med de i den vanskeligste perioden i hverdagen.

Trondheim kommune har institusjoner og bofellesskap hvor det er ansatte på dagtid, kveldstid, og om natten. Noen mennesker har hatt god erfaring med at de fikk mulighet til å komme i kontakt med, og å bli trygg på at de kan oppsøke personer som er tilgjengelige i deres rimelige geografiske nærhet. En kommunal ansatt ved et bofellesskap betød den avgjørende tryggheten for dem i en viktig og sårbar periode av livet deres. De har erfaring med å møte en person som har tid til å se, høre, være sammen med, og gi aksept på at det er normalt å være sammen om store og små spørsmål. Det viser seg at de som oppsøkte et bofellesskap hadde ressurser/evner/kapasitet til å være til hjelp for personalet og beboere i bofellesskapet. I tillegg var det en normaliseringsopplevelse for beboerne ved bofellesskapet å oppdage at noen kom på besøk.

Vi snakker om at Trondheim kommune setter inn nok ressurser der de allerede bruker ressurser, for å dekke et enormt behov for enkeltmennesker i en forholdsvis kort periode. Behovet vi nå snakker om, dekkes faktisk ikke på andre måter i dag.

Kan Trondheim kommune se på/vurdere om en slik hjelpesituasjon kan skapes flere geografiske plasser i Trondheim? Et slikt tiltak vil kunne føre ensomme mennesker ut av en rolle som bare hjelpetrengende. Det vil gjøre dem i stand til å bidra positivt det meste av hverdagen sin.

Svar gitt av enhetsleder Hilde Hustad Evjen:

Først av alt er jeg glad for at Mental helse jobber aktivt med å innhente erfaringer fra brukernes opplevelse med kommunens psykiske helsetilbud og ikke minst at brukere som bor i bofelleskap eller i nærheten, opplever å få god hjelp, det vil si at det alltid er noen som kan kontaktes for en prat /samtale.

Spørsmålet som stilles er om kommunen kan etablere flere geografiske åpne møteplasser i byen?

Det som allerede er tilgjengelige møteplasser er treffstedene; Sommerstua og Veiskillet. Treffstedet på Heimdal vil sannsynlig være på plass høsten 2019 i regi av en ideell organisasjon.

Åpningstiden på treffstedene er i hovedsak på dagtid mandag til fredag. Treffstedene tilbyr et mangfold av aktiviteter, som f.eks fysisk aktivitet, kreative aktiviteter, som glasskunst og maling. I tillegg tilbys psykiske helsetjenester i form av ulike kurstilbud om "å leve med psykiske plager" og individuelle eller gruppesamtaler. For å utvikle treffstedene slik at tilbudet er i tråd med brukernes ønsker er det opprettet en arbeidsgruppe som skal foreslå hva tilbudet bør inneholde.

Videre skal arbeidsgruppen gå igjennom en rapport fra Sintef som heter "en bydel for alle", der de spesielt har tatt for seg Havstein området og kartlagt hvem som bor der, hvilke tilbud som finnes og hvem benytter seg av tilbudene, samt hva savnes?

Rapporten brukes nå til å se nærmere på om bydelskafeen kan benyttes bedre og annerledes enn i dag, andre åpningstider, tilbud til hele bydelen, innhold, kan det være en arena der brukere, kommunens helsepersonell og frivillige kan møtes og bidra inn på ulikt vis. I denne gruppen er det planlagt å ha med en brukerrepresentant. Foreløpig er det ingen andre konkrete planer om åpne møteplasser på kveld / helg. Det viktigste er å sørge for at personer som har det vanskelig får tilstrekkelig hjelp på dagtid, og at det skal virke forebyggende mht å havne i gjentatte krisesituasjoner på andre tider av døgnet.

7. Mental helse Trondheim: Sykehjem/eldreomsorg og meningsfull hverdag.

Det viser seg at det i de kommunale sykehjemmene er så få ansatte, at det går ut over livskvaliteten for de som bor der. Beboerne får så lite stimulans og utfordringer at de sløves og livet synes lite interessant. Dette fører til at den gryende vantrivselen og misnøyen dempes med beroligende medisiner. Resultatet blir bare at mer pasientlignende tilstander utvikler seg.

Har Trondheim kommune tenkt å gjøre noe med situasjonen til de som bor på sykehjem, som har vært med å bygge det landet vi synes er godt å leve i?

Svar gitt av enhetsleder Astrid Catrine Lidbom:

Få ansatte- Ja, det er en lav bemanning generelt i kommunen på helse og velferdssenter. Vi ligger lavt på snitt om vi sammenligner oss med andre ASSS kommuner.

Men jeg opplever ikke at dette går ut over livskvaliteten til de som bor der. Tror ansatte kjenner dette mer på kroppen enn beboerne.

I budsjettet for 2019 ble det bevilget 10 millioner kr for å øke grunnbemanning helse- og velferdssenter i tråd med eldreplanen. Noe av dette blir brukt til å dekke inn tidligere mer forbruk på enkelte enheter. 10 millioner tilsvarer ca 40 % stilling pr enhet.

Lite stimulans og utfordringer- Tilbudet er avhengig av riktig kompetanse for å gi et godt tilbud. Vi har rekruttert flere vernepleiere for å gi et best mulig miljøterapeutisk tilbud, aktivtør og servicevert bidrar også inn direkte for en bedre hverdag til pasientene. Vi anser tverrfaglig arbeide som viktig for å dekke beboernes behov både fysisk, psykisk, sosialt og åndelig.

Livsglede arbeidet, alle HVS er nå sertifisert Livsglede hjem. Kriteriene for å få bli sertifisert er bla samarbeid med frivillige, kontakt med dyr, markere høytider, frisk luft og individuelle aktivitetsplaner. Livsglede Arbeidet dokumenteres daglig og oppdateres ved behov, minimum hver 3 mnd.

Livsglede er noe som bidrar positivt både for ansatte og beboere.

Vi opplever at beboerne synes at det av og til at det blir for mye aktiviteter, viktig å være lydhør. Vår opplevelse av behovet for aktivitet trenger ikke å være forenlig med beboerens ønsker. Stimulans og utfordringer kan også være en god samtale, høre favorittmusikken, observere når barnehagen er på besøk. Det er ofte fra et pårørende perspektiv at aktiviteten oppleves som liten.

Dersom sykehjemsbeboeren skal definere god livskvalitet er det kontakten med familie og venner det ønskes mer av. Dette bør kanskje satses like mye på å få pårørende som en aktiv del av hverdagen til beboerne - kanskje vel så stor effekt som å ha enda mer fokus på å øke aktivitet.

Vantrivsel som dempes med beroligende medisiner- Der må jeg først få si, Nei, vantrivsel dempes ikke med medikament, vi har tilsynslege og tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Beboerne blir medisinert av legen, medisinene blir gitt på grunn av sykdom og for å dempe symptomer slik at hverdagen skal oppleves bedre for den enkelte.

Men om beboeren har en utfordrende atferd med slag, spark, spyting og div kan det av og til være nødvendig med medisinering for å få gjennomført nødvendig helsehjelp og for å beskytte ansatte, andre beboere og pårørende mot fare.

Forbruket av beroligende medisiner og sovemedisin ligger generelt høyt ved norske sykehjem. Her må vi huske at dette er en pasientgruppe som har mye høyere helseplager enn hjemmeboende, både somatisk og mentalt, og mange har god nytte av slik medisin. Det finnes ikke nasjonale tall for forbruket av slike medikamenter ved kommunale institusjoner, og det er vanskelig å si hva som er "riktig" bruk. I Trondheim har vi statistikk over forbruket fra 2009 og denne viser at det har vært en klar nedgang i bruk av sovemedisiner. Statistikken viser videre stor variasjon mellom de enkelte enhetene. Noe kan skyldes at pasientenes helse kan variere mellom institusjonene, men større betydning har nok sykehjemlegens praksis med å skrive ut medisiner. Hver enkelt lege har faglig sett en selvstendig rolle her.

Henviser til:

Kvalitetsmelding for eldreomsorgen.

Trondheim kommunes side. Bruk av medisiner, kost, tannpleie, Brukerundersøkelsene, infeksjoner

De 9 livsglede kriteriene:

- *Sertifiseringsordningen skal være kjent for alle ansatte på sykehjemmet*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for at beboerne får muligheter til å opprettholde sine hobbyer og fritidssysler*
- *Virksomheten skal legge til rette for samarbeid med skoler, barnehager eller andre organisasjoner.*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for at beboeren får komme ut i frisk luft*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for kontakt med dyr*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for sang, musikk og kultur i hverdagen*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for en hyggelig ramme rundt måltider*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for god kommunikasjon med pårørende.*
- *Virksomheten skal tilrettelegge for at årstidene blir en naturlig del av sykehjemmets hverdag.*

8. Hørselshemmedes Landsforbund Trondheim

Flere kommuner har en side på nettet, hvor kommunen, frivillige lag og organisasjoner kan annonsere sine aktiviteter, eller kommunen har en egen "aktivitetsavis" hvor dette annonseres. Er det noen mulighet for at dette kan organiseres under Trondheim kommune?

Eller finnes det allerede?

Svar gitt av enhetsleder Tove Sivertsen:

Trondheim kommune har ingen avis eller enkelt side på nettet hvor frivillige lag og organisasjoner kan annonsere sine aktiviteter.

Kommunen annonserer sine aktiviteter i lokalavisen og i direkte til ulike brukergrupper i form av brosjyremateriell eller informasjon på Trondheim kommune.no. Noen enheter benytter også facebook. Andre eksempler er Folkebibliotekets aktivitetskalender på nettsiden tfb.no, og Den kulturelle spaserstokken og tilbud om ulike tilrettelagte kultur og fritidsaktiviteter i brosjyreform. Kommunikasjonsenheten jobber med å etablere en bedre oversikt over byens aktivitets- og fritidstilbud på nettsiden www.trondheim.no i løpet av 2019. Her vil det bli mulig å finne organiserte fritidsaktiviteter, for eksempel hvem som holder på med kor, korps eller orientering gjennom oppslag mot kommunens aktørdatabase. Det jobbes også med å skaffe bedre oversikt over arrangement i regi av kommunen, gjennom en felles nettbasert arrangementskalender som vil være integrert med Adresseavisens kulturkalender www.trdevents.no.

Trondheim kommune har tidligere forsøkt å organisere et nettsted i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner for å presentere oversikt over aktiviteter og tilbud innen kultur og frivillighet. Nettstedet www.fritidenmin.no var basert på at frivillige lag og organisasjoner selv skulle bidra med innhold, men erfaringen var at bare noen få bidro. Det viste seg at frivillige lag og organisasjoner fikk dekket sine behov gjennom egne kanaler (egne nettsider og facebooksider), og ville ikke bruke tid i tillegg på å oppdatere sin informasjon i kommunens kanal. Innholdet ble etter kort tid utdatert og nettstedet måtte legges ned.

Et lignende initiativ ble gjort for Områdeløft Saupstad-Kolstad. Også her ble nettstedet (saupstad.no) utdatert etter kort tid. Gjennom de siste årene har mange aktivitets- og arrangementskalendere lidd samme skjebne. Over tid er det bare Adresseavisens TRDevents.no som har stått seg for publisering av aktiviteter og arrangementer i Trondheim, og kommunen benytter selv denne løsningen (bl.a. biblioteket og kulturenheten) for å spre informasjon om sine arrangement. Frivillige lag og organisasjoner kan selv legge inn sine arrangementer her.

Enhet for ergoterapitjeneste, Enhet for fysioterapitjeneste i samarbeid med Kulturenheten Kommunikasjonsenheten mfl. fremmer nå en søknad til handlings og økonomiplanen 2020 om utvikling av en digital plattform "Aktiv fritid 2030" for informasjon/markedsføring oversikt om sosiale møteplasser/aktivitetstilbud i Trondheim med tilhørende støtte for administrasjon av påmelding, brukerdiallog og mulighet for tverrfaglig koordinering. Prosjektet er avhengig av finansiering for å kunne gjennomføres, og avklaringer av prosjektets skjebne avhenger av støtte i budsjettprosessen.

9. Hørselshemmedes Landsforbund Trondheim

Hva gjøres i Trondheim kommune på hørselsfronten?

- a) Får brukerne/beboerne i sykehjem, og hjemmeboende den hjelp /oppfølging de trenger når de har nedsatt hørsel? Hvis ja- hva får de? Hvis nei, hva mangler og hvordan sørger for at dette blir bedre.

Svar gitt av enhetsleder Tove Sivertsen:

Det er varierende hvilken kompetanse de ulike enhetene har når det gjelder kunnskap om hørselsnedsettelse, kommunikasjonsstrategier og hjelpemidler. Enhet for ergoterapitjenesten/hørselskontakter og Rådgivningstjenesten for hørsel og syn søker å tilby opplæring, veiledning og fremmer nå et notat til Rådmannen om utfordringer/mangler i tilbudet til hørselshemmede.

- b) Hvor lang ventetid er det for å få hjelp til utprøving eller hjelp til å søke om hørselstekniske hjelpemidler?

Svar gitt av enhetsleder Tove Sivertsen:

Enhet for ergoterapitjeneste gir tjenester ut fra godkjent prioriteringsnøkkel, basert på alvorlighet for helsetilstand, fare for å tape funksjon og evne til å mestre primære og sekundære daglige behov/gjøremål.

1. *prio, om fare for liv og helse, er max ventetid 7 dager eks. varslingsutstyr, brann, varsle om hjelp*
2. *prio når tidlig innsats gir stor gevinst for å utvikle, gjenvinne, funksjon og mestring, selvhjulpenhet, max ventetid 14 dager (mestring, selvhjulpenhet jfr. primærfunksjoner som kommunisere med andre, eks. kommunisere med andre, i eget hjem, barnehage, skole, arbeid (eks. samtalehjelpemidler, dørvarsling, portåpner om en er aleneboende)*
3. *prio om innsatsen gir gevinst for bedring, opprettholdelse av funksjon og mestring max ventetid 30 dager eks. hørselshjelpemidler for å høre tv, radio bedre,*
4. *prio om innsatsen vurderes hensiktsmessig, eks. bytte ut til bedre og mer funksjonelle hjelpemidler*

Tjenesten har stor pågang av mange ulike målgrupper som faller inn under prio 2 og 3. Det betyr at vi i dag har avvik og ventetid som kan være mellom 2 - 6 uker for 2. prio og mellom 4 - 12 uker på 3. prio. For raskere å kunne gi hjelp til flere, arrangerer ergoterapeutene/hørselskontaktene åpne rådgivningsdager flere ganger i året hvor vi også bistår med enklere hjelpemiddelformidling. Vi tilbyr også lærings- og mestringkurs i samarbeid med hørselshemmedes forening, Ressurscenter for hørsel og syn, NAV hjelpemiddelsentralen mfl. vår og høst.

- c) Hvem er det som har ansvaret for at teleslyngene fungerer og er påslått i kirkene? (meldt inn som sak fra medlem)

Svar gitt av rådgiver Terje Woldseth:

Kirkelig fellesråd ved konsulent Bjørn Borge opplyser følgende:

Det er i utgangspunktet kirketjenerne som er ansvarlig for dette. I de tilfellene hvor kirketjenerne ikke er tilstede er det den arrangementsansvarlige som har dette ansvaret. Hvis man skulle være til stede ved et arrangement, og teleslyngen ikke fungerer, er det viktig å gi beskjed om dette der og da. Det kan da være en feil med anlegget eller at man har glemt å slå det på.

- d) Har Trondheim kommune vurdert å tilrettelegge sine arrangementer med teleslynge og skrive tolking, slik at hørselshemmede kan nyttegjøre seg arrangementer på lik linje med andre? Vi kjenner til at det er bevilget penger til "tolk på offentlige arrangementer" men de arrangementene har så langt i i 2019, kun vært tegnspråktolket (meldt inn som sak fra medlem)

Svar gitt av rådgiver Terje Woldseth

Trondheim kommune har 5 års erfaring med tilrettelegging av skrive og tegnspråktolkning på ulike offentlige arrangementer. Ressurscenter for hørsel og syn som har ansvar for å organisere tolk på offentlige arrangementer, ser det som en forutsetning at dette området utvikles i nært samarbeid med brukerorganisasjonene. Det er faste samarbeidsmøter med HLF og Trondheim døveforening der man plukker ut arrangementer som skal tolkes. I 2015 var det bare 8-10 arrangementer som ble tolket. Hvert år har antallet offentlige arrangementer som er blitt skrive og tegnspråktolket økt. I 2018 var det i alt 42 ulike arrangementer som ble tolket. Til nå er det fleste arrangementer blitt tegnspråktolket, men vi er ikke fornøyd med at relativt få arrangementer er blitt skrivetolket. Skrivetolking kan være en utfordring ift. bruk av ulik utstyr og ift. bruk av storskjerm som krever stor plass. Det som er viktig videre er at man prøver å tilpasse bruk av skjerm, lerret, videokanon mv. til de ulike arrangementer som skal skrivetolkes. Det har noen ganger også vært vanskelig å skaffe skrivetolker til arrangementer. Både 17 mai og jentebølgen vil bli skrivetolket i år. Det arbeides med å få til dette også på Olavsfestdagene og Jubajuba festivalen. Ang. bruk av teleslynge så er det ikke noe politisk vedtak om dette. Vi ser for oss at spørsmål om teleslynge må taes opp med de ulike arrangører i forkant av arrangementet som skal skrive og tegnspråktolkes. Viktig å tilrettelegge og informere om teleslynge er lagt ut slik at hørselshemmede kan gjøre seg nytte av dette. Ellers er det tatt opp med prosjektleder av ombygging av torgkvartalet, spørsmål om innkjøp av en mobil storskjerm som kommunen kan benytte ved større arrangementer. Dette for å unngå å betale store summer for leie av storskjerm.

- e) Ved de kommunale dagtilbudene/aktivitetstilbudene er det flere eldre med nedsatt hørsel. Hvilke tiltak gjøres der for å sikre at hørselshemmede får med seg det som skjer/ blir snakket om? Er det kjøpt inn samtaleutstyr? Mikrofon med høyttaler? Lydutjevningsanlegg? (Dette er meldt inn som sak fra en som går på aktivitetstilbud, og vil tro dette gjelder flere enn det som er nevnt i brevet. Slikt utstyr vil også spare stemmene til de som jobber der og være til nytte for alle eldre)

Svar gitt av enhetsleder Tove Sivertsen:

Ved de åpne aktivitetstilbudene for eldre som enheten driver (vi har aktivitet på 20 ulike møteplasser x 1 ukentlig) har vi kjøpt inn bærbart utstyr som oppleves å fungere fint. Vi informerer deltakerne om mulighet for å få tilpasset eget utstyr for bruk i andre sammenhenger. Jeg har ikke oversikt hvordan dette er ivare tatt på alle kommunale aktivitetstilbud De kommunale hørselskontaktene våre har som oppgave å gi informasjon og opplæring til andre kommunale enheter og tjenesten informerer jevnlig om mulighet for å ta kontakt, bistand med valg av utstyr.

- f) Er det lydutjevningsanlegg på alle skoler? Alle klasserom?

Svar gitt av rådgiver Terje Woldseth

Rådgiver i rådmannens fagstab Jan A Hårvik har gitt følgende svar:

“Når vi bygger nye anlegg så etableres opplegg for teleslynge i gulvet på om lag halvparten av klasserommene. Det må være en viss avstand mellom hvert anlegg for at disse ikke skal gripe forstyrrende inn i hverandre. Det etableres derfor ikke teleslynger i tiliggende klasserom horisontalt eller vertikalt. Ellers skal alle skoler ha portable lydforsterkingsanlegg.

Det er en løpende diskusjon i hvert enkelt byggeprosjekt hvordan lydutjevning bør skje. For eksempel bidro fagpersoner med kompetanse på universell utforming og tilrettelegging for mennesker med hørselsutfordringer i valg av tilnærming til lydutjevning av Huseby barneskole og Huseby ungdomsskole, som har ressurs senter hørsel og tegnspråk.

Der ansatte eller elever har utfordringer knyttet til hørsel gjøres aktuelle tiltak utover universell utforming løpende”.

Marte Løvik
leder

Ole Kristian Lundereng
spesialkonsulent